Dodatek do „Głosu Wąbrzeskiego“ Wąbrzeźno, dnia 14-go marca 1935 r.

ROLNIK

Nr. 8 | DODATEK POŚWIĘCONY SPRAWOM ROLNICZYM ORGAN T.R.P. | Rok III

KOMUNIKATY T.R.P.

KOMUNIKAT NR. 60.

Towarzystwo Rolnicze Powiatowe komunikuje, że 18 pułk ułanów ma zapotrzebowanie na 30.000 kg owsa, który zakupi na następujących warunkach:

1) Owies musi być zdrowy, dobry, suchy, bez wołka zbożowego, ciężar gatunk. 78,1 funt. hol., zanieczyszczenia najwyżej 3,5 proc.
2) Termin dostawy w czasie od dnia 2 do 6 kwietnia 1935 r.
3) Odbiór owsa nastąpi przez komisję 18 p. ułanów na stacji kolejowej Grudziądz lub w magazynie 18 pułku ułanów.
4) Zapłata — po komisyjnym odbiorze owsa.

Oferty z dokładnem wyszczególnieniem ilości, ceny za 100 kg loco magazyn 18 pułku ułanów lub loco wagon stacja kolejowa Grudziądz, oraz z zaznaczeniem, że oferowany owies odpowiada co do jakości warunkom ujętym w p. 1, nadesłać należy do tut. kwatermistrzostwa najpóźniej do dnia 21 marca 1935 r.

Uwzględniona zostanie oferta najkorzystniejsza, a składający takową otrzyma zamówienie pisemne w terminie od dnia 23 do 27 marca br.

KOMUNIKAT NR. 61.

T. R. P. podaje do wiadomości członkom, że niektóre urzędy skarbowe pociągnęły do opodatkowania w roku podatk. 1934 osoby, których jedynem źródłem dochodu jest dochód z gospodarstwa rolnego poniżej 15 ha użytkowego gruntu. Ministerstwo Skarbu poleciło przeprowadzić rewizję wszystkich wymiarów, dokonanych rolnikom, mającym gospodarstwa do 15 ha, a w razie stwierdzenia, że wymiar dotyczy wyłącznie dochodu z gospodarstwa rolnego, wstrzymać egzekucję podatkową do czasu rozpatrzenia odwołania przez komisję odwoławczą, a co do płatników, którzy odwołania od tego rodzaju wymiaru nie wnieśli, uprawniło dyrektorów Izb Skarbowych do umorzenia wymienionego podatku.

KOMUNIKAT NR. 62.

Nowy akt prawny o ochronie rolnika przed egzekucją pochopną, zarządzoną przez instytucje kredytowe, zawiera nr. 7 Dziennika Ustaw R. P.

Na podstawie tego rozporządzenia urząd rozjemczy do spraw majątkowych posiadaczy gospodarstw wiejskich może egzekucję, prowadzoną przez instytucję kredytową, zawiesić na wniosek dłużnika w wypadkach, w których na instytucji kredytowej ciąży obowiązek zawarcia układu konwersyjnego, dłużnik zaś posiada warunki, potrzebne do zawarcia takiego układu.

Procedura towarzysząca tym aktom prawnym jest dość prosta, jakkolwiek wymaga całego łańcucha formalności.

Od p. przewodniczącego urzędu rozjemczego zależy w ogromnej mierze „życiowość“ wykonania nowego rozporządzenia.

KOMUNIKAT NR. 63.

W związku z zeznaniem dochodu z gospodarstw rolnych Towarzystwo Rolnicze Powiatowe zwraca uwagę rolnikom, że już dziś należy poczynić starania o dowody, które mogą służyć do udowodnienia potrąceń od dochodu brutto. Do potrąceń w pierwszym rzędzie zaliczyć należy odsetki od długów hipotecznych i innych odsetki tyt. zapłaconej renty, dożywocie oraz bezpośrednie podatki państwowe i samorządowe. Pozatem należy dołączyć zaświadczenie sołectwa ile płatnik miał w roku 1934 członków rodziny na utrzymaniu, którzy nie pracowali w gospodarstwie. Pamiętać też należy o udowodnieniu klęsk żywiołowych jak np. mszycy, rdzy zbożowej, gradobicia etc.

Z dowodów musi wyraźnie wynikać, że wym. wyżej ciężary uskutecznione zostały w roku 1934.

Ponieważ zachodzą częste wypadki błędnego wystawiania poświadczeń np. na zapłacone odsetki, wobec tego podajemy niżej wzór zaświadczenia.

Do
URZĘDU SKARBOWEGO
w Wąbrzeźnie

Niniejszem poświadczam, że w roku 1934 wzgl. w dniu 7. 10. 34 (nie za rok) odebrałem od p. (imię i nazwisko) zam. w (miejscowość) pow. . . . . . . 100 zł (słownie: sto złotych) tyt. oprocentowania od długu hipotecznego.

Zaświadczenie to wydaje się dla celów podatkowych.

(Miejscowość), dnia . . . . . . 1935.
Imię i nazwisko
(podpis)

Poświadczenie takie jest wolne od opłaty stemplowej.

Wszelkich bliższych wyjaśnień udziela biuro Towarzystwa Rolniczego Powiatowego.

KOMUNIKAT NR. 64.

Na ostatniem posiedzeniu rady ministrów uchwalone zostały dwa projekty ustawy o dużej doniosłości dla

ogółu podatników, o ulgach w spłacie zaległości podatkowych, o uwolnieniu od odpowiedzialności karnej w sprawach o przestępstwa podatkowe.

Projekt o ulgach w spłacie zaległości podatkowych przewiduje, że możność ulg będzie miała zastosowanie względem wszystkich podatków bezpośrednich, oraz tych podatków i danin, które wprowadzone zostały w okresie kryzysu i których administracja poruczona została władzom skarbowym.

W dalszym ciągu projekt upoważnia ministra skarbu do odraczania i rozkładania na raty zaległości we wszystkich samoistnych daninach komunalnych, oraz do ich umarzania. Wreszcie projekt upoważnia ministra skarbu do stosowania takich samych ulg w odniesieniu do zaległych wkładek i opłat na rzecz instytucji ubezpieczeń społecznych.

Drugi projekt ustawy dotyczy uwolnienia od odpowiedzialności karnej w sprawach o przestępstwa podatkowe. Występki, przewidziane w tym zakresie kodeksem karnym będą podpadać tylko wówczas pod działanie tej ustawy, o ile dokonane zostały w zamiarze uchylenia się od ustawowej powinności podatkowej.

KOMUNIKAT NR. 65.

Zarząd Sekcji Osadn. przy T. R. P. zwołuje na piątek, dnia 22 marca br. o godz. 11-tej w sali Hotelu pod Białym Orłem zebranie osadników powiatu wąbrzeskiego.

Pożądanem jest, ażeby wszyscy osadnicy członkowie Kółek Rolnicz. wzięli udział w zebraniu.

T. R. P. prosi PP. Prezesów Kółek Rolniczych o powiadomienie wszystkich członków o mającem się odbyć zebraniu.

KOMUNIKAT NR. 66.

Państwowy Bank Rolny Oddział w Grudziądzu podaje do wiadomości rolników - dłużników rentowych następujące informacje:

I. Renty abluicyjne

wypowiedziane, nie podlegają rozłożeniu należności (p. 3 art. 10 rozp. Prezydenta Rzplitej Polskiej z dnia 24. 10. 1934 r. Dz. Ust. R. P. Nr. 94 poz. 842).

W wypadkach uzasadnionych i przy wpłaceniu części należności Bank może udzielić prolongat.

Należności do zł 100 mogą być prolongowane na okres krótszy oraz należności ponad zł 100 na okres dłuższy, zależnie od uzasadnionych przyczyn.

II. Renty b. Komisji Kolonizacyjnej i b. Banku Rentowego Włości Rentowe.

Zaległości po dzień 30. 9. 34 r. z powyższych rent zostaną rozłożone do lat 15 lub na 30 lat, o czem otrzymają dłużnicy zawiadomienie Banku i w sprawie rozłożenia zaległości nie potrzebują składać podań.

Rata płatna 1. 10. 1934 r. powinna być wpłacona, o co Bank zwrócił się do dłużników.

Kto nie ureguluje raty 1. 10. 34 r., narażony będzie na koszty egzekucyjne. — W interesie samego dłużnika leży, aby raty regulować w terminach płatności i unikać zbędnych kosztów egzekucyjnych.

III. Kto przedterminowo wpłaci całkowicie skapitalizowane należności rentowe w ciągu 2 lat (do 28. 10. 1936 r.), temu obniża się suma należności o 20 proc. Jeżeli dokona wpłaty w ciągu trzeciego roku (od 28. 10. 36 r. do 28. 10. 37 r.) obniża się suma należności tylko o 10 proc.

Przy spłacie przedterminowej renty, do zaległości na dzień 30. 9. 1934 r. nie stosuje się obniżki i zaległości te w razie spłaty skapitalizowanej renty ulegają całkowitemu spłaceniu.

Odpowiedź na zapytanie

Kółko Rolnicze Król. Nowawieś.

Pytanie:

Jakie ma obecnie zastosowanie ustawa z dnia 29-go III. 1933 r.?

Odpowiedź?

Ponieważ ustawa z dnia 24 października 1934 roku o konwersji i uporządkowaniu długów rolniczych obejmuje wszystkie długi rolnicze, niezależnie od tego, czy chodzi o długi zahipotekowane, czy też niezahipotekowane, wobec tego z dn. 29 marca 1933 r. o ulgach w zakresie oprocentowania i terminu spłaty wierzytelności hipotecznych, która została przedłużona do dnia 1 października 1933 r. stosuje się wyłącznie do tych długów hipotecznych, które nie zostały unormowane ustawą z dnia 24. 10. 1934 r. Nowe ustawy oddłużeniowe dot. długów rolniczych przewidują przypuszczenie, że każdy dług posiadacza gospodarstwa wiejskiego jest długiem rolniczym. Natomiast ustawa z 29 marca 1933 r. obejmuje wszystkie długi więc również i długi hipoteczne posiadaczy nieruchomości miejskiej itd. i dla tych ostatnich nadal obowiązuje. O ile zatem w myśl powyższej ustawy już nastąpiło uporządkowanie długu hipotecznego, to odnośnie długu posiadaczy gospodarstw wiejskich, w myśl nowej ustawy mają zastosowanie nowe przepisy, które postanawiają, że długi prywatne posiadaczy gospodarstw wiejskich grupy A i B; do grupy A należą na Pomorzu gospodarstwa do 75 ha, do grupy B (od 75 do 750 ha) powstałe przed 1 lipca 1933, a płatne przed dniem 1 kwietnia 1933 r. jako też długi, których terminy płatności ustalone zostały układami lub orzeczeniami Urzędów Rozjemczych, choćby terminy te następowały po dniu 1 kwietnia 1933 r. zostają w mocy samego prawa rozłożone na 28 rat półrocznych, a oprocentowanie za czas od 1 listopada 1934 r. choćby już zasądzone lub ustalone orzeczeniem Urzędu Rozjemczego obniżone do 3 procent w stosunku rocznym. Pierwsza rata przypada na dz. 1 kwietnia 1935 r.

Kółko Rolnicze Małe Radowiska.

Pytanie:

Czy wobec wszystkich ustaw oddłużeniowych jest możliwe przeprowadzić przetarg przymusowy nieruchomości?

Odpowiedź:

Wierzyciel może przystąpić do przetargu nieruchomości dłużnika, o ile tenże należy do grupy A i nie zapłacił dwóch kolejno po sobie następujących rat wraz z płatnemi przy nich odsetkami, jednakże z tem zastrzeżeniem, że otrzymał zaświadczenie o wysokości rat wydanych przez Urząd Rozjemczy, bądź jego przewodniczącego lub Sąd. Natomiast w stosunku do posiadaczy gospodarstw wiejskich grupy B przysługuje to prawo bez wspomnianego zastrzeżenia. Również o ile zadłużenie posiadacza gospodarstwa wiejskiego grupy B przewyższa 75% szacunku gospodarstwa według zrewidowanych norm szacunkowych, instytucji kredytu długoterminowego, Urząd Rozjemczy może na wniosek osoby interesowanej pozwolić na przeprowadzenie przetargu.

Ponadto likwidacja gospodarstwa nastąpić może w drodze przymusowej:
1) jeżeli w terminie wyznaczonym do zawarcia układu, w postępowaniu układowem układ nie został zawarty,
2) jeżeli układ nie został zatwierdzony,
3) jeżeli układ został unieważniony.

NOWELA DO USTAWY O WYKUPIE GRUNTÓW.

Rada ministrów uchwaliła na ostatniem posiedzeniu projekt noweli do ustawy o wykupie gruntów, podlegających ustawie w przedmiocie ochrony drobnych dzierżawców rolnych.

Projekt przewiduje zmianę dotychczasowych zasad ustalania ceny wykupu na podstawie cen rynkowych z lat ubiegłych w kierunku zastosowania takich samych zasad, jakie są podstawą ustalania ceny sprzedażnej przy parcelacji gruntów państwowych.

Najważniejsze wskazówki rolnicze

dla powiatu grudządzkiego i północnej części wąbrzeskiego

Powiat grudziądzki i północna część powiatu wąbrzeskiego są terenem pod względem glebowym i klimatycznym nader do siebie zbliżonym. Z opisanego terenu Pomorska Izba Rolnicza w Toruniu rozporządza szeregiem wyników doświadczalnych z ostatniego dziesięciolecia. Materjał ten umożliwia już obecnie wyciągnięcie zeń praktycznych wskazówek dla rolnictwa, któremi Izba pragnie podzielić się z pp. Rolnikami tych powiatów.

Na terenie wymienionym przeważają gleby ciężkie, gliniaste, z większą lub mniejszą zawartością próchnicy. Gleby te gliniaste odróżniają się od cieplejszych glin t. zw. chełmińskich większą naogół zwięzłością. Obok gleb gliniastych występują tu również gleby szczerkowate i piaszczyste, zwłaszcza w południowej części powiatu grudziądzkiego.

We wskazówkach niniejszych uwzględnione zostały również wyniki doświadczeń byłego Zakładu Doświadczalnego w majątku Dźwierzno, który pod względem glebowym zbliża się znacznie do północnej części powiatu wąbrzeskiego.

OZIMINY.

Żyto — jako roślina niezbyt wymagająca i na wiosnę silnie już rozwinięta — żadnych zabiegów pielęgnacyjnych w porze wiosennej nie potrzebuje. Natomiast okazać się może potrzeba wiosennego zasilenia żyta *nawozem azotowym* w wypadku silniejszego uszkodzenia w czasie zimy. Z doświadczeń, przeprowadzonych na terenie powiatu wąbrzeskiego i grudziądzkiego wynika, iż nawożenie żyta wiosną 100 kg saletry sodowej lub wapniowej na hektar (50 f. na mg. mgd.) dawało przeciętnie nadwyżki ziarna około 350 kg z hektara. Żyta nieuszkodzone, a idące w stanowiskach mocniejszych, dodatkowego nawożenia azotowego mogą nie opłacać.

Pszenica z reguły na wiosnę powinna być silnie bronowana, siana zaś w rzadsze rzędy wymagać będzie gracowania.

Przy dawniejszych wyższych cenach pszenica — siana w stanowiskach słabszych — opłacała wiosenne nawożenie azotem bez względu na stan przezimowania. Dziś, przy cenach niskich, wiosenne saletrowanie pszenicy ograniczymy do wypadków silnego uszkodzenia w czasie zimy, jak również wyjątkowo słabych stanowisk. Wedle doświadczeń, przeprowadzonych w Dźwierznie oraz w powiecie wąbrzeskim — dawka 100 kg 15%-owego nawozu azotowego na hektar (50 f. na mg. mgd.) np. saletry wapniowej lub saletrzaku podnosiła plon ziarna pszenicy o około 300 kg z hektara.

Wspomnieć tu jeszcze należy o dodatniem działaniu posypowego nawożenia ozimin, a zwłaszcza pszenicy, solą potasową niskoprocentową w dawce 200 kg na ha (100 f. na mg. mgd.), która to dawka podnosiła w doświadczeniach plon ziarna pszenicy o 260 kg z hektara, a w niektórych wypadkach nawet do 400 kg. Żyto reagowało na posyp solą potasową (nieco spóźniony) słabiej, w związku z jego szybszym rozwojem na wiosnę. Dlatego też zastosowanie posypu winno mieć miejsce jaknajwcześniej i możliwie przed ruszeniem ozimin.

OWIES.

Owies na omawianym terenie jest rośliną mającą mniejsze znaczenie. — Wskazać tu należy na konieczność wczesnego siewu, użycie doń doborowego ziarna i skuteczność bronowania po wzejściu i dobrem zakorzenieniu się.

Na podstawie doświadczeń, przeprowadzonych w powiecie grudziądzkim, na zalecenie zasługują odmiany: Zwycięzca i Biały Orzeł ze Svalöf, ten ostatni na warunki lepsze. W stanowiskach i na glebach słabszych dobre rezultaty daje odmiana Żółty Lochowa o ziarnie drobnem, ale ciężkiem. Do mieszanek zbożowo - strączkowych przydatną jest odmiana Findling Bensinga o wiesze jednostronnej i bardzo silnej słomie.

Na typowych glebach gliniastych owies w dzisiejszych warunkach nawożenia sztucznego nie opłaca, chyba w wypadku wyjątkowo słabego stanowiska. Natomiast na terenie gleb piaszczystych omawianych powiatów okazało się rentownem zasilenie owsa, nawet po dobrym przedplonie, niedużą dawką azotniaku (60—80 kg na hektar tj. 30—40 f. na mg. mgd.) oraz nawozem potasowym, w postaci 250 kg na hektar (125 f. na mg. mgd. kainitu, zastosowanego na dłuższy okres przed wysiewem ziarna.

W doświadczeniach, przeprowadzonych w Wielkiem Tarpnie pow. grudziądzkiego na glebie piaszczystej, uzyskano na powyższej dawce kainitu 350 kg nadwyżki ziarna na hektar, przyczem kainit właśnie okazał się najodpowiedniejszym z pośród innych porównywanych nawozów potasowych.

JĘCZMIEŃ.

Na pszenno - buraczanych glebach, przeważających na omawianym terenie, wielkie znaczenie zajmuje uprawa jęczmienia, zwłaszcza browarnego.

Jęczmień wymaga stanowiska po okopowych i nader starannej uprawy z orką w jesieni, włóką, kultywatorem i broną na wiosnę. Wszystkie te uprawy zwłaszcza wiosenne, wykonane być muszą przy najodpowiedniejszym stanie wilgotności roli. Wystrzegać się przedewszystkiem należy wszelkich upraw w stanie nieco mokrym. Jęczmień siany być winien możliwie wcześnie jednak w rolę dostatecznie ogrzaną, przyczem do siewu użyć należy ziarna jaknajdorodniejszego i najskrupulatniej doczyszczonego.

Jęczmiona browarne, dwurzędowe, mające większe od pastewnych (czterorzędowych) wymagania odnośnie do gleby i jej siły nawozowej, wykażą niejednokrotnie nawet na glinach grudziądzkich potrzebę dodatkowego nawożenia azotem i fosforem, mimo stanowiska w drugiem polu od obornika. Doświadczenia, wykonane w powiecie grudziądzkim oraz w Dźwierznie wykazały, iż rentować się tu będą niewielkie dawki — około 150 kg na ha (75 f. na mg. mgd.) — superfosfatu lub supertomasyny, oraz również nieduże dawki saletry sodowej lub saletrzaku (100 kg na hektar — 50 f. na mg. mgd.) Wspomniane dawki saletr wywołały nadwyżki ziarna jęczmienia około 300 kg na hektar. Dawki wyższe mogłyby już działać ujemnie, powodując wyleganie.

Jęczmień czterorzędowy (pastewny) po okopowych i na glebach zasobnych — wobec niskich jego cen nie będzie wykazywał rentowności nawożenia pomocniczego.

Na podstawie kilkuletnich doświadczeń z powiatu grudziądzkiego oraz Dźwierzna na polecenie zasługują odmiany browarniane: Złoty ze Svalöf oraz Danubia i Isaria Ackermanna, ta ostatnia na warunki najlepsze. Jako odmianę pastewną polecić należy odmianę Nordland P. S. G.

Zaskorupienie i zła struktura roli wywiera na wzrost jęczmienia bardzo ujemny wpływ, dlatego też jęczmień wymaga przynajmniej jednorazowego zbronowania po wzejściu i dobrem zakorzenieniu się.

PSZENICA JARA.

Pszenica jara uprawiana jest głównie po burakach jako przedplonie, gdzie zarówno co do gleby jak i jej siły nawozowej znajduje dla siebie warunki odpowiednie. Podobnie jak jęczmień, pszenica jara wymaga orki zimowej i starannej uprawy wiosną. Siana być jednak winna wcześniej i

gęściej od jęczmienia. Również wskazany jest przy pszenicy jarej siew w rzędy szersze, celem umożliwienia uprawy międzyrzędowej, na co — ze względu na łatwość zachwaszczania się, słaby początkowy rozwój, oraz wymagania dobrej struktury gleby, pszenica jara jest bardzo czuła. W wypadku siewów w rzędy gęste, niedozwalające na uprawę międzyrzędową, pszenica jara winna być po wzejściu z reguły bronowana, podobnie jak wspomniano przy jęczmieniu.

Użycie przedsiewne lub posypowe małych dawek saletry może być tu wskazane.

Z odmian pszenicy jarej zasługują na polecenie: odmiana Kolben Heinego na stanowiska i gleby najlepsze, zaś na gorsze warunki odmiana Ostka Chłopicka i S 30 Hildebranda. Wskazówki te oparte są na doświadczeniach, przeprowadzonych w powiecie grudziądzkim na rozmaitych typach glebowych oraz w Dźwierznie.

ZIEMNIAKI.

Na glebach ciężkich powiatu grudziądzkiego i wąbrzeskiego zwrócona być musi przy uprawie ziemniaków uwaga na sprawę należytego przewietrzenia roli. To też najważniejszem zagadnieniem będzie tutaj utrzymanie dobrej struktury gleby w czasie wzrostu ziemniaków przez odpowiednie uprawki pielęgnacyjne.

Nawożenie obornikiem pokryje tu naogół potrzeby pokarmowe ziemniaków a dodatkowe nawożenie sztuczne będzie mało wskazane tembardziej, że cenniejszego materjału np. na eksport lub materjału sadzonkowego na glebach tych nie otrzymamy.

Nieco inaczej przedstawiać się będzie ta sprawa na glebach lżejszych wymienionych powiatów. Tutaj uprawa ziemniaka na użytek eksportowy, sadzonkowy lub gorzelany będzie mieć widoki powodzenia i rentowność dodatkowego nawożenia sztucznego pod wspomniany cenniejszy materjał będzie niewątpliwą. Z doświadczeń, przeprowadzonych na glebach lżejszych w powiecie grudziądzkim i wąbrzeskim wynikało, iż nawiezienie ziemniaków dawką 200—300 kg na hektar (100—150 f. na mg. mgd.) soli potasowej niskoprocentowej oraz 150 kg na hektar (75 f. na mg. mgd.) azotniaku powodowało przeciętnie zwyżki plonu: przy soli potasowej 30 ctn. podw., a przy azotniaku 35 ctn. podw. z hektara.

Z odmian pastewnych i fabrycznych wybiły się w doświadczeniach na pierwsze miejsce rako-odporna odmiana P a r n a s s i a, oraz nierakoodporne odmiany Bojar Dr. Koerbera, Woltmann i Silesia, z jadalnych natomiast — nierakoodporne odmiany Gisevius i Industria Modrowa oraz rakoodporna odmiana Preussen Modrowa.

BURAKI.

Buraki cukrowe stanowią jeden z ważniejszych płodów roln., uprawianych w wspomnianych powiatach, zarówno w gospodarstwach mniejszych jak i większych. Burak pastewny natomiast ma większe znaczenie dla gospodarstw mniejszych.

Buraki zarówno cukrowe jak i pastewne powinny otrzymać z reguły orkę zimową oraz obornik jesienny, o ile nie umieszcza się ich w drugiem polu po oborniku, co praktykowane jest czasem przy uprawie buraka cukrowego. Z zabiegów posiewnych zwrócić należy przy burakach uwagę na utrzymanie międzyrzędzi w stanie czystym i spulchnionym, aż do zakrycia ich liśćmi. Bardzo ważną rzeczą jest również wczesne wykonanie przerywki, co zaoszczędzić może nieraz część nakładów na dodatkowe nawożenie sztuczne.

Nawożenie sztuczne jednak wywiera na buraki wpływ bardzo dodatni i przy zachowaniu wymogów uprawy i pielęgnacji jest z zasady rentownem. Najpewniejszem w działaniu jest nawożenie azotowe. Dawki 200—300 kg na hektar (100—150 f. na mg. mgd.) saletry wapniowej, użytej w ⅓ przed siewem, a w dalszych ⅔ po przerywce i w 2—3 tygodni później, wywoływały w doświadczeniach przeciętne nadwyżki korzeni buraków cukr. 60 ctr. podw. z ha, zaś do 110 ctr. podwójnych z hektara korzeni buraków pastewnych. Równie dobre rezultaty jak saletra wapniowa daje nieco tańsze nawożenie azotowe, złożone z około 100 kg na hektar (50 f. na mg. mgd.) azotniaku przed siewem i tyleż saletry wapniowej po przerywce.

Dobre wyniki uzyskano także przy nawożeniu buraków cukrowych dawką 200—300 kg na hektar (100—150 f. na mg. mgd.) superfosfatu lub supertomasyny, która wywoływała przeciętne nadwyżki 25 ctn. podw. korzeni z hektara. Przy burakach pastewnych natomiast zwyżki i opłacalność nawożenia fosforowego były wątpliwe.

Z nawozów potasow. przy burakach cukrowych rentowały się lepiej dawki niższe około 200 kg. na hektar (100 f. na mg. mgd.) soli potasowej niskoprocentowej, wywołujące do 30 ctn. podw. nadwyżki korzeni z hektara. Wyższe działanie wykazało nawożenie potasowe przy burakach pastewnych, gdzie także sama dawka soli potasowej dawała nadwyżki ponad 30 ctr. podw. z hektara.

Z odmian buraków pastewnych polecić można odmianę: czerwone lub żółte Eckendorfy Wiechmanna oraz Ideal Kirschego, z któremi to odmianami w doświadczeniach w powiecie grudziądzkim i wąbrzeskim uzyskano najlepsze rezultaty.

ROŚLINY STRĄCZKOWE I MOTYLKOWE.

GROCH wymaga stanowiska w drugiem, najlepiej w trzeciem polu po oborniku, siewu wczesnego na orce zimowej i w rolę należycie doprawioną. Wysiew winien być gęsty, ziarnem dorodnem, nieuszkodzonem. Wskazany jest siew rzędowy ze względu na konieczność uprawy międzyrzędowej.

Z odmian o ziarnie białem stosowana jest odmiana Wiktorja Hildebranda lub Mahndorfska; ostatnio wybija się również odmiana Perła Wronowska o bardzo dorodnem ziarnie. Z odmian zielonoziarnistych polecenia godną jest odmiana Folger Weendeński.

W stanowiskach słabszych groch opłacić może nawożenie potasowo-fosforowe w formie niskoprocentowej soli potasowej i supertomasyny w dawkach po 150 kg na ha (75 f. na mg. mgd.) każdego z tych nawozów.

ŁUBIN, mający zwłaszcza znaczenie dla południowej części powiatu grudziądzkiego wymagać będzie na glebach bardzo lekkich zasilenia 200 — 300 kg na hektar (100—150 f. na mg. mgd.) kainitu. Wówczas da wyższy plon zielonej masy do przyorania, względnie osadzi więcej i dorodniejszego ziarna. Do uprawy na ziarno zalecić można odmiany: niebieski Najwcześniejszy Pfluga i Puławski różowy wczesny.

LUCERNA na gliniastych glebach obu powiatów wciąż jeszcze uprawiana jest w niedostatecznej mierze, jakkolwiek znajduje na nich dobre warunki rozwoju. Głęboka uprawa, należyte odchwaszczenie roli, oraz zasilenie wapnem — są koniecznemi warunkami dobrego udawania się lucerny. Z uwagi na kilkuletnie użytkowanie lucernika wskazane jest przy zakładaniu jego zasilić glebę supertomasyną i solą potasową w ilości 200—300 kg na ha (100—150 f. na mg. mgd.) każdego z tych nawozów. Z odmian najlepszą zimotrwałością wyróżnia się lucerna węgierska. Plonem zielonej masy dorównuje ona innym cenionym odmianom jak np. francuskiej.

Na glebach lekkich w miejsce niepewnych koniczyn wskazana jest uprawa przelotu.

Inż. Z. Lewicki, Insp. Działu Dośw.